

LitLab Leesclub

Leesclub 125: Verleden & herinnering

Luister van Sacha Bronwasser

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Luister* van Sacha Bronwasser. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door Janetta de With in samenwerking met de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

Waar anders dan hier moest ik dit vertellen? Ik dankte deze stad aan jou en jij aan mij, ze was onbedoeld ons scharnier geworden. Hier zou ik de woorden erbij zoeken, voor mij en voor jou. (p. 7)

Sommige gebeurtenissen en ontmoetingen bepalen de rest van je leven. Daarover vertelt Marie in *Luister* aan Flo, haar oud-docente aan de kunstacademie. Flo speelde een grote rol in Maries vormende jaren en is de reden voor Maries vlucht naar Parijs. In Parijs hoopt Marie haar verleden achter zich te laten en opnieuw te beginnen. Ze gaat er aan de slag als au pair in een gezin met twee jongetjes. Bij haar vertrek drukt de vader van het gezin, Philippe, haar op het hart dat er op een zekere vrijdag de dertiende iets gaat gebeuren. Pas jaren later, als Parijs in 2015 het decor is van terroristische aanslagen, wordt duidelijk welke waarden zijn woorden hadden: Marie ontsnapt aan een aanslag, Flo niet. In 2021 reist Marie nogmaals naar Parijs om eindelijk haar volledige verhaal te doen en verleden en heden samen te brengen.

In deze leesclub discussieer je over hoe bepalend gebeurtenissen en relaties in een leven kunnen zijn en hoe ver je mag gaan voor kunst.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Luister*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Luister* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Quizvraag 1

Wat is de volledige naam van Flo?

LitLab

Quizvraag 2

Welke baan neemt Marie aan na haar tijd als au pair in Parijs?

LitLab

Quizvraag 3

Welke nationaliteit heeft Eloïse?

LitLab

Quizvraag 4

Tijdens een van de tripjes met de jongetjes heeft Marie een bijzondere ervaring in een kunstwerk dat ze omschrijft als een grote toren die aan de binnenkant lijkt op een slakkenhuis. Wie is de maker van dit kunstwerk?

LitLab

Quizvraag 5

In welke brasserie zat Flo tijdens de aanslag in 2015?

LitLab

Antwoorden

1. Florence da Silva
2. docent Frans
3. Duitse
4. Dubuffet
5. Comptoire Voltaire

LitLab

Feest der herkenning? 1/8

Net aangekomen in Parijs is alles nieuw voor Marie. Uit het raam van haar kamer hangend, rookt ze sigaretten: 'Ik rookte niet omdat het lekker was, maar omdat het voelde als een beslissing waar niemand zich mee bemoeid had' (p. 90). Waarom is zelf beslissen op dat moment zo belangrijk voor Marie? Hoe belangrijk is zelf beslissen voor jou?

Feest der herkenning? 2/8

Vlak voordat Maries jaar als au pair erop zit, vertelt Philippe haar over zijn voorspellende gaven. Marie denkt aan de keer dat ze een van de kinderen even kwijt was en Philippe daarvan getuige was: 'Philippe wist precies wat er gebeurd was. (...) Hij wist het gewoon allemaal' (p. 199). Welke rol speelt toeval hier volgens jou? Hoe kijk jij naar Philippes gave?

Feest der herkenning? 3/8

Als Marie na haar eerste vrijdagavondfeestje bij Flo terug naar huis fietst, denkt ze: 'nu, nu dan eindelijk' (p. 128). Wat zou ze daarmee bedoeld hebben, denk je?

Feest der herkenning? 4/8

Marie en Eloïse worden allebei beschreven als ambitieuze, jonge vrouwen met grootse dromen. In hoeverre vind je hun dromen ambitieus en in hoeverre herken je je in hun ambitie?

Feest der herkenning? 5/8

De manier waarop Eloïse wordt beschreven ('borsten die spannen in zo'n strak truitje', p. 31; 'romig, rond', p. 32; 'haar prominente achterste', p. 49) is best sensueel. Toch walgt Philippe ook van het idee steeds bij haar in de buurt te willen zijn. Het is een verwarrende ervaring voor hem. Hoe heb jij deze tegenstelling tussen sensualiteit en walging ervaren?

Feest der herkenning? 6/8

Het huwelijk van Philippe en Laurence strandt uiteindelijk. Al vanaf het moment dat ze elkaar leren kennen, lijken er geheimen te zijn: 'Laurence verbloemde haar karige jeugd in Compiègne, Philippe verzweeg zijn angsten' (p. 17). Hoe ervoer je hun relatie en hoe denk je over geheimen in een relatie in het algemeen?

Feest der herkenning? 7/8

Flo zegt tegen Marie: 'ik denk dat je nog wat puppyvet kwijt moet' (p. 149). Dit is slechts één voorbeeld van Flo's werkwijze rondom 'The making of M', het kunstproject waarvoor Flo Marie kneedde tot een object en haar buiten haar weten fotografeerde, filmde en hun telefoongesprekken opnam. In hoeverre vind je Flo's werkwijze ethisch verantwoord?

Feest der herkenning? 8/8

Philippe houdt zijn au pairs nauwlettend in de gaten, observeert ze en achtervolgt ze stiekem. In hoeverre vind jij Philippes gedrag grensoverschrijdend en in hoeverre kun je zijn gedrag verklaren?

Feest der
herkenning? 3/8

Feest der
herkenning? 2/8

Feest der
herkenning? 1/8

Feest der
herkenning? 6/8

Feest der
herkenning? 5/8

Feest der
herkenning? 4/8

Feest der
herkenning? 8/8

Feest der
herkenning? 7/8

Stof tot nadenken? 1/8

Als tiener leerde Philippe zijn angsten 'in een afgetimmerd hokje van zijn geest te stoppen en ze daar te houden' (p. 16). Hij gehoorzaamde zijn vader, die zei: 'Vergeet nooit dat ons soort mensen het land vooruitbrengt' (p. 16). Wat zou Philippes vader bedoeld hebben met 'ons soort mensen'? En ben je het met hem eens wat betreft het vooruitbrengen van het land?

Stof tot nadenken? 2/8

Marie lijkt positief terug te kijken op wat ze van Flo leerde: 'Wie ziet kan vertellen. En wie vertelt legt vast. We hebben taal nodig om onze ogen te helpen. (...) Pas later begreep ik dat ik dat in elk geval van jou geleerd had' (p. 6-7). In hoeverre begrijp jij Maries mildheid? Waarom denk je dat Marie haar verhaal opschreef: om het een plek te kunnen geven of uit wraak?

Stof tot nadenken? 3/8

Verschillende keren zegt Marie dat een verhaal drie pilaren nodig heeft. Wat bedoelt Marie daarmee? Wie zijn de drie pilaren en hoe draagt elke pilaar bij aan het verhaal?

Stof tot nadenken? 4/8

Marie beschrijft haar gevoel na een ervaring in Dubuffets toren als volgt: '...ik voelde me nieuw en ik wist zeker dat er iets onbenoembaars veranderd, verschoven was' (p. 121) Hoe draagt kunst bij aan haar ervaring? En wat vind je van de rol van kunst in het verhaal in het algemeen; wat voegen verwijzingen naar bijvoorbeeld Erwin Olaf, Thierry Mugler, Andy Warhol toe?

Stof tot nadenken? 5/8

Als Flo Marie op een bleke zaterdagochtend vlak na oud en nieuw opzoekt om 'gewoon wat te rijden' (p. 138), vraagt Marie zich af of Flo verliefd op haar is. Zou het omgekeerde ook waar kunnen zijn? Welke zaken in het doen en laten van Marie zouden erop kunnen wijzen dat Marie verliefd is op Flo?

Stof tot nadenken? 6/8

De ogenschijnlijk willekeurige, terroristische aanslagen in Parijs zorgen voor een angstige sfeer: iederéén kan slachtoffer worden en 'het vrije leven ligt onder vuur' (p. 44). In hoeverre kunnen de aanslagen en wat Flo Marie heeft aangedaan thematisch met elkaar in verband worden gebracht? Welke verbanden zie je voor wat betreft de gevolgen van beide daden?

Stof tot nadenken? 7/8

Luister wordt door onder andere *de Volkskrant* aangeprezen als een sterke roman over een au pair. In hoeverre vind je die omschrijving recht doen aan dit boek; is dit een boek over een au pair?

Stof tot nadenken? 8/8

In een interview met *de Volkskrant* (11 mei 2024) zegt Sacha Bronwasser: '...iemand's beeltenis wordt gestolen, gekneet en in een andere vorm in de wereld gezet. Dat vind ik verwerpelijk, maar ik heb het met veel plezier verzonnen en opgeschreven.' In hoeverre vind je dit een maatschappelijk relevant boek, belangrijk voor onze tijd?

Stof tot
nadenken? 3/8

Stof tot
nadenken? 2/8

Stof tot
nadenken? 1/8

Stof tot
nadenken? 6/8

Stof tot
nadenken? 5/8

Stof tot
nadenken? 4/8

Stof tot
nadenken? 8/8

Stof tot
nadenken? 7/8